

СУХОВОЛЕЦЬ

Уляна Андріївна

УДК 343:351.761.3

КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ
НЕЗАКОННИМ ОБІГОМ НАРКОТИКІВCRIMINOLOGICAL CHARACTERISTICS OF CRIMES RELATED TO DRUG
TRAFFICKING

здобувач, Київський
національний
університет імені Тараса
Шевченка

SUKHOVOLETS Uliana Andriivna – postgraduate student, Kyiv National University after Taras Shevchenko

Відзначено, що кримінологія розглядає злочинність, пов'язану із незаконним обігом наркотиків з двох позицій: наркоманія є «фоновим» явищем, антисуспільною поведінкою, що сприяє виникненню та існуванню злочинності; підрозділ особливої частини кримінологічної науки, що визначає основні характеристики наркозлочинності, що охоплює злочини, безпосередньо пов'язані з «фоновим» явищем наркоманії, і які, в свою чергу, сприяють виникненню, існуванню та розповсюдженню цього негативного суспільного явища. Мета роботи полягає у дослідженні проблеми і аналізу кримінологічної характеристики злочинів, що пов'язані із незаконним обігом наркотиків. Сформуовано висновок, що наркоманія і злочинність тісно пов'язані між собою, збільшення кількості наркозалежних пропорційно позначається на збільшенні злочинності, вчиненні проступків кримінального характеру у стані наркотичного сп'яніння.

* * *

Отмечено, что криминология рассматривает преступность, связанную с незаконным оборотом наркотиков с двух позиций: наркомания является «фоновым» явлением, антиобщественной поведением способствует возникновению и существованию преступности; подразделение особенной части криминологической науки, определяет основные характеристики наркопреступности, охватывающая преступления, непосредственно связанные с «фоновым» явлением наркомании, и которые, в свою очередь, способствуют возникновению, существованию и распространению этого негативного общественного явления. Цель работы заключается в исследовании проблемы и анализа криминологической характеристики преступлений, связанных с незаконным оборотом наркотиков. Сформирован вывод, что наркомания и преступность тесно связаны между собой, увеличение количества наркозависимых пропорционально сказывается на увеличении преступности, совершении проступков криминального характера в состоянии наркотического опьянения.

* * *

It was noted that criminology considers crime related to drug trafficking from two perspectives: drug addiction is a "background" phenomenon, antisocial behaviour that contributes to the emergence and existence of criminality; section of a special criminological science that determines the main characteristics of drug crime, which covers crimes directly related to the "background" phenomenon of drug addiction, and which, in turn, contribute to the emergence, existence and spread of this negative social phenomenon. The objective of the work is to study the problem and to analyze the criminological characteristics of crimes related to drug trafficking.

The theoretical basis of the publication is the dialectical method and the main provisions of the rules of law for the analysis and evaluation of the identified range of problems. The following methods were used in the research process: abstract and logical (for theoretical generalization and drawing conclusions); analytical (in the study of theoretical thoughts and their interpretation within the framework of legal acts), as well as applied methods of structural analysis, comparison and generalization. Methodological basis is the works of domestic scholars, materials of periodicals. It is stated that the social danger of drug addiction is conditioned by two aspects: medical and social. It has been concluded that drug addiction and crime are closely related, the increase in the number of drug addicts is proportionally reflected in the increase of crime, the commission of criminal offenses in a state of drug intoxication. This is caused not only by the destruction of physical and moral health, but also by the degradation of the individual, the increasing demand for expensive drugs, psychotropic substances and precursors. It has been noted that rising demand has led to an increase in supply, and numerous suicides, domestic and industrial injuries are all due to drug use, which also leads to overdose deaths.

Ключові слова: обіг наркотиків, злочин, кримінальна характеристика, боротьба з наркотиками, наркозлочини, проступки кримінального характеру, наркотичне сп'яніння

Ключевые слова: оборот наркотиков, преступление, уголовное характеристика, борьба с наркотиками, наркопреступления, проступки криминального характера, наркотическое опьянение

Keywords: drug trafficking, crime, criminal characteristics, drug control, drug crimes, criminal offenses, drug intoxication

ВСТУП

Кримінологія розглядає злочинність, пов'язану із незаконним обігом наркотиків з двох позицій: 1) наркоманія є «фоновим» явищем, антисуспільною поведінкою, що сприяє виникненню та існуванню злочинності; 2) підрозділ особливої частини кримінологічної науки, що визначає основні характеристики наркозлочинності, що охоплює злочини, безпосередньо пов'язані з «фоновим» явищем наркоманії, і які зі

свого боку сприяють виникненню, існуванню та розповсюдженню цього негативного суспільного явища. Суспільна небезпека наркотизму зумовлюється двома аспектами: медичним та соціальним. Медичний аспект полягає в тому, що споживання наркотиків призводить до глибокого виснаження всіх функцій організму, фізичних і психічних. Результатом тривалого застосування наркотиків є звикання організму до цих коштів (так звана толерантність), або стан наркотичної залежності. Перерва у прийомі наркотиків призво-

дять до того, що їх споживач відчуває болісне стан, іменоване абстиненцією, або наркотичним голодуванням. Результатом наркотичної інтоксикації є різні серйозні розлади органів, систем і функцій організму, передчасне старіння, передчасна загибель. Таким чином, питання дослідженості проблематики пов'язаної із незаконним обігом наркотиків в кримінології є актуальною та важливою на даному етапі розвитку суспільства.

МЕТА РОБОТИ полягає у дослідженні проблеми і аналізу кримінологічної характеристики злочинів, що пов'язані із незаконним обігом наркотиків.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Теоретичною основою публікації виступає діалектичний метод і основні положення норм права, для аналізу та оцінки визначеної проблематики. У процесі дослідження використовувались наступні методи: абстрактно-логічний (для теоретичного узагальнення й формування висновків); аналітичний (при вивченні теоретичних думок та їх трактування в межах нормативно-правових актів), а також застосовані методи структурного аналізу, порівняння і узагальнення. Методологічною основою є праці вітчизняних науковців, матеріали періодичних видань.

РЕЗУЛЬТАТИ

У розвитку наркотизму в країні можна виділити низку тенденцій, що виявляються в останнє десятиріччя: значне поширення наркотизму, зростання злочинності, пов'язаної з незаконним обігом наркотиків; розширення географії наркотизму; збільшення числа неповнолітніх споживачів наркотичних засобів та все більш широке залучення в їх споживання жінок. Небезпека і значне поширення наркотизму породили необхідність включення дій, пов'язаних з нелегальним обігом наркотиків, у сферу кримінально-правової охорони.

Всесвітньою організацією охорони здоров'я було сформульовано у 1952 р. визначення наркоманії: «наркоманією вважається стан періодичної або хронічної інтоксикації, шкідливої для людини і суспільства, викликаній неодноразовим вживанням наркотику» [13]. В Єдиній Конвенції про наркотичні засоби було зазначено, що наркоманія – це зло, яке впливає як на окремих індивідів, так і на людство взагалі, становить соціальну та економічну небезпеку як для окремих держав, так і для міжнародного співтовариства. Також було встановлено перелік засобів, які підлягають контролю [4]. Визначення поняття «наркоманія» включає комплекс клінічних проявів у поєднанні з юридичними і соціальними аспектами.

Згідно Закону України «наркоманія – це психічний розлад, зумовлений залежністю від наркотичного засобу або психотропної речовини внаслідок зловживання цим засобом або цією речовиною» [6].

Комітет експертів ВООЗ визнає наркоманію хворобою, якій притаманні два стани - залежність та звикання. Фізичну та психічну залежність ми вже розглядали в першому розділі, зазначимо лише, що наявність залежності можна відслідкувати при появі:

– нав'язливого, непереборного бажання / потреби негайного вжиття наркотику, що супроводжується

спробами отримати його, не зважаючи на вартість та оплату;

- потреби постійного збільшення дозування;
- психічної (психологічної або емоційної) залежності від очікуваного ефекту;
- згубних наслідків для особистості та суспільства.

На відміну від залежності, звикання проявляється у:

- бажанні поліпшити настрій шляхом тієї дози наркотику, який зазвичай вживається;
- збільшенні дозування (хоча цей симптом не завжди знаходить своє вираження);
- наявності психічної залежності від очікуваного ефекту наркотику, але при цьому спостерігається відсутність фізичної залежності (іншими словами абстинентного синдрому);
- настанні негативних наслідків, які мають вплив лише на особистість наркомана.

Усі злочини, що пов'язані з наркотиками можна поділити на групи. До першої відносяться злочини, що вчиняються у сфері обігу наркотиків: 1) з вживанням наркотиків і 2) з їх поширенням, у тому числі із здобуттям матеріальної вигоди від цього. До другої групи відносяться злочини, що вчиняються з метою заволодіння наркотиками для їх вживання або поширення (крадіжка, розбій тощо). І до третьої групи відносяться злочини, які вчиняються у стані наркотичного або токсичного сп'яніння, гострої наркотичної залежності та потреби у наркотиках [3, с. 428].

Охарактеризувати злочинність у сфері обігу наркотиків можна в наступних її проявах: злочини у цій сфері вчиняються щодо наркотиків (як збірного поняття) – речовин, обмежених у вільному обігу у зв'язку з їх шкідливим впливом на здоров'я людини, систематизація яких здійснена у міжнародному законодавстві та викладена в розроблених на його основі списках і таблицях “Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів”; злочини у цій сфері вчиняються у зв'язку з порушенням встановленого порядку обігу наркотиків, та виражаються у певних діях, що виходять за межі дозволених законодавством (такі самі дії за умови дотримання законодавчих норм можуть знаходитись в правовому полі), таких як ввезення на територію України, вивезення з території України, транзит через територію України, виробництво, виготовлення, транспортування, реалізація (збут), використання, введення в організм людини як безпосередньо речовин, згрупованих в Переліку, так і супутніх речей: обладнання, що використовується у відтворенні таких речовин, грошей отриманих від діяльності, пов'язаної з порушенням встановлених правил обігу наркотиків; злочини в цій сфері сприяють існуванню та поширенню суспільно небезпечного явища – наркоманії.

Як відмічається у кримінологічній науці, злочинність у сфері обігу наркотичних речовин має тісний взаємозв'язок з іншими структурними елементами злочинності.

Відповідно до статистичної інформації Генеральної прокуратури України, а саме звітів про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування за 2017 р. [7] та 2018 р. [8]

(січень – травень) в Україні було обліковано відповідно 210276 і 42494 кримінальних правопорушень. З них у 2017 р. 121042 кримінальних правопорушень, у яких особам вручено повідомлення про підозру, а в 2018 році (січень – травень) – 20182.

Серед кримінальних правопорушень, за якими провадження направлено до суду в 2017-2018 рр. з обвинувальним актом відповідно 106771 та 16408, з клопотанням про звільнення від кримінальної відповідальності – 1380 та 122, з клопотанням про застосування примусових заходів медичного характеру – 577 та 24 кримінальних правопорушень.

Територіально найбільшого поширення незаконний обіг наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів набув в таких регіонах, як Донецька, Дніпропетровська, Луганська, Одеська, Миколаївська, Херсонська області та місто Київ [9].

За даними правоохоронних органів (МВС України та Служби безпеки України) протягом 2016 р. вилучено із незаконного обігу 24 554 300,00 г наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, з них 11 677 600 г наркотичних засобів, 42 500 г психотропних речовин, 12 834 200 г прекурсорів. Згідно зі статистичними даними по кримінальних провадженнях органами та підрозділами Національної поліції України з незаконного обігу вилучено майже 1 800 000 г наркозасобів, з яких 1 400 000 г марихуани; 338 000 г макової соломи; 19 000 г кокаїну; 18 000 г амфетаміну; 10 200 г опію; 3 400 г метадону; 5 500 г МДМА та інші [10]. В 2017 р. було вилучено 373, 4 кг макової соломи, 16, 8 кг амфетаміну, 11,3 кг опію, близько 10 кг героїну та кокаїну [2].

У 2016 р. органами Національної поліції виявлено 22,2 тис. кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, в структурі яких: 2,8 тис. тяжких та особливо тяжких; зареєстровано 1,9 тис. фактів збуту наркотиків та 17,3 тис. зберігання без мети збуту [10]. У 2017 р. та 2018 р. (січень – травень) серед кримінальних правопорушень, пов'язаних з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів було виявлено особливо тяжких відповідно 3751 та 1148, тяжких – 37900 та 10251, середньої тяжкості – 155966 та 30471, невеликої тяжкості – 12659 та 624 [7;8].

У різних джерелах за останні роки в структурі наркозлочинності відмічається тенденція переважання зберігання наркотиків без мети збуту (ст. 309 КК України), так за даними за 2011-2015 рр. питома вага засуджених за злочини, пов'язані з незаконним обігом наркотиків склала 68,6 % від усіх інших засуджених за «наркозлочини» осіб; за перше півріччя 2017 р. цей відсоток становив 64,4 [2].

За даними статистичної інформації Генеральної прокуратури України серед всіх облікованих кримінальних правопорушень в сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів найбільшу кількість складають правопорушення, передбачені ст.309 КК України (незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту). У 2017 р. їх кількість дорівнювала 150309, а в

2018 р. (січень-травень) – 29004. Друге місце по кількості облікованих кримінальних правопорушень займає ст. 307 КК України (незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів) – у 2017 р. було обліковано 32516 правопорушень, з них перевезення, пересилання складає 1923 і збут – 20476; у 2018 р. (січень – травень) – 10215, з них перевезення, пересилання – 404, збут – 6105 [7;8]. Третє місце у 2017 р. посідають кримінальні правопорушення, передбачені ст. 310 КК України «Посів або вирощування снотворного маку чи конопель» – 13603, а в 2018 р. (січень – травень) їх кількість складає всього 221 правопорушення. Як розподілилися інші кримінальні правопорушення в сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів зазначено на рис. 1.

Нами також були проаналізовані вибірково 100 вироків судів першої інстанції за 2017-2018 рр. (категорія справ – злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення) (табл. 1) [5]. Серед них перше місце також посідають кримінальні правопорушення, передбачені ст. 309 КК України – 76, на другому місці – кримінальні правопорушення, передбачені ст. 310 КК України.

Серед всіх кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів 35756 в 2017 і 5641 у 2018 р. (січень-травень) були вчинені особами, які раніше вчиняли кримінальні правопорушення; 2352 і відповідно 1771 були вчинені групою осіб; 1165 і відповідно 156 – в стані алкогольного сп'яніння; 862 і 79 – неповнолітніми особами. Стосовно конкретних кримінальних правопорушень, – тут ситуація наступна:

1) особами, які раніше вчиняли кримінальні правопорушення у 2017–2018 рр. було вчинено відповідно 26971 і 3979 правопорушень, передбачених ст. 309 КК; 4349 і 1089, передбачених ст. 307 КК; 1556 і 20, передбачених ст. 310 КК;

2) групою осіб було вчинено у 2017-2018 рр. відповідно 313 і 23 правопорушення, передбачених ст. 309 КК; 1570 і 1585 правопорушень, передбачених ст. 307 КК; 19 і 0 правопорушень, передбачених ст. 310 КК;

3) у стані алкогольного сп'яніння відповідно були вчинені 1059 і 147 правопорушень, передбачених ст. 309 КК; 34 і 4 правопорушення, передбачених ст. 307 КК; 8 і 0 правопорушень, передбачених ст. 310 КК.

У 2016 р. правоохоронцями виявлено близько 500 наркопритонів [10], у 2017 р. – 588, виявлено 95 фактів функціонування підпільних нарколабораторій у 2016 р. та 113 – у 2017 р. [1;11], де здійснювалось «кустарне» виробництво та споживання наркотичних засобів. Зазвичай такі осередки незаконного виробництва та вживання наркотиків організовуються у квартирах, приватних будівлях, гаражах, сараях. Виготовлення наркотичних засобів та психотропних речовин у них відбувається за допомогою спеціального лабораторного обладнання, часом із залученням у певних випадках спеціалістів з медичною або хімічною освітою, студентів-фармацевтів, працівників науково-дослідних установ.

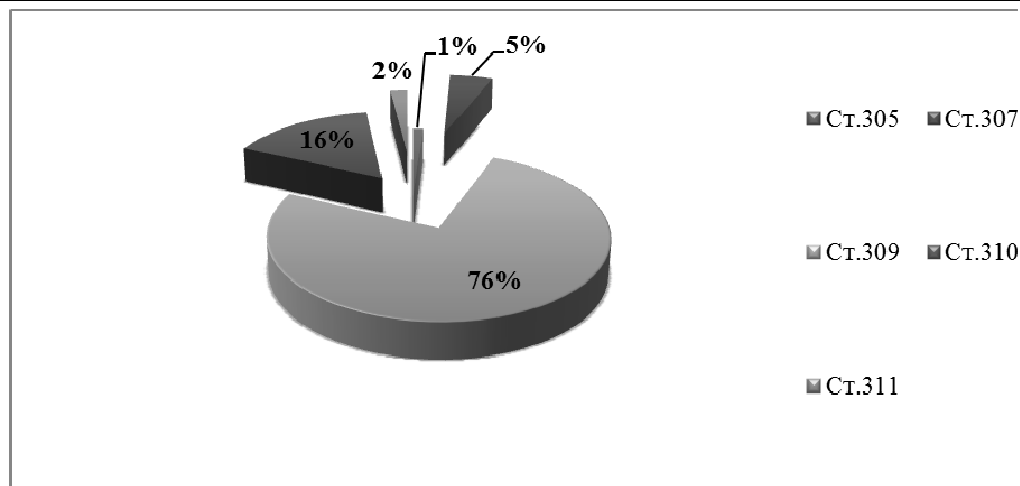

Рис. 1. Розподіл злочинів в сфері наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів

Таблиця 1

Злочини в сфері наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів
 [за матеріалами Реєстру судових рішень за період з 1.09.2017 по 30.06.2018 рр., кількість 100]

№	Стаття	Назва статті (злочину)	Кількість
1	Ст. 305	Стаття 305. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів	1
2	Ст. 307	Стаття 307. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів	5
3	Ст.309	Стаття 309. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту	76
4	Ст.310	Стаття 310. Посів або вирощування снотворного маку чи конопель	16
5	Ст.311	Стаття 311. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів	2

Більшість таких «кухонних» нарколабораторій займаються виготовленням наркотиків опійної групи, проте, певна частка виготовляє й синтетичні наркотики опійної й амфетамінової груп, сильнодіючі речовини, особливо небезпечні наркотичні засоби та психотропні речовини [9].

Транснаціональний характер наркозлочинності позначається на значній кількості постачання контрабандних наркотичних засобів та психотропних речовин. Так, у 2016 р. виявлено 1122 факти незаконного переміщення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, з них 830 – ввезення, 292 – вивезення. Найбільша кількість наркотичних засобів перевозиться автомобільним транспортом – 540 випадків, залізничним – 106, авіаційним – 31, морським – 23, засобами поштового зв'язку – 383, пішки – 39 випадків [11].

Визначено деякі сучасні тенденції у контрабанді наркотичних речовин: використання портової інфраструктури та території України для транзиту наркотиків до Західної Європи, у тому числі метадону з Росії та Республіки Білорусь; контрабандне постачання кокаїну для споживання на внутрішньому ринку та транзиту з країн Латинської Америки в Україну; збільшення кількості контрабанди синтетичних наркотиків, зокрема, стимуляторів амфетамінового ряду з Нідерландів, Польщі, Литви, Китаю, екстракційного опію з Угорщини; вирощування маку та конопель, а також синтетичних наркотиків та психотропних речовин у нарколабораторіях всередині України з метою подальшої реалізації як на внутрішньому ринку, так і для контрабандного переміщення до сусідніх країн; поширення на ринку лікарських засобів іноземного виробництва, що містять речовини наркотичної дії, фальсифікованих лікарських засобів, в тому числі через контрабанду та інші незаконні операції з сильнодіючими лікарськими засобами [11].

Нині у світі зареєстровано близько ста мільйонів наркоманів і тих, хто активно вживає наркотики [12]. В Україні станом на початок 2017 р. під наглядом перебувають 694 928 осіб з розладами психіки та поведінки через вживання наркотичних засобів та психотропних речовин, протягом 2016 р. на облік поставлено 115 170 осіб, що на 1,3 % більше, ніж у попередньому році [11]. Якщо охарактеризувати стан проникнення наркоманії в українське суспільство, то за статистичними даними на кінець 2016 р. в Україні лише на офіційному обліку перебуває 1 631,6 осіб на 100 тис. населення. Серед них 3 080 неповнолітніх [11]. Наркоманія значно «помолодшала»: якщо кілька років тому кожний четвертий учень віком 13-16 років вживав наркотичні засоби, психоактивні речовини хоча б один раз, то на сьогодні, окрім зазначеної вікової категорії, наркотики спробують і 10-річні діти. Про особливу небезпеку наркоманії серед неповнолітніх свідчить той факт, що в результаті вживання наркотичних, психотропних речовин та прекурсорів деградація особистості відбувається у 15-20 разів

швидше, ніж від зловживання алкоголем.

Невід'ємним супутником наркоманії є захворювання на ВІЛ-інфекцію/СНІД. Відповідно до досліджень, здійснених Всесвітньою організацією охорони здоров'я, відповідно до критеріїв Об'єднаної програми ООН з ВІЛ/СНІДу стан її поширеності в Україні можна класифікувати як концентровану епідемію. Науковці зазначають, що на збільшення кількості хворих на ВІЛ-інфекцію/СНІД впливають ті ж чинники, що характерні і для наркоманії. Насамперед, вони залежать від стану суспільної моралі та визначаються такими соціально-економічними чинниками: відставанням рівня розвитку інфраструктури медичної та соціальної допомоги від темпів поширення епідемії; низьким рівнем дієвості здійснюваних заходів із профілактики та лікування ВІЛ/СНІДу, що більшою мірою зумовлено недостатнім фінансуванням та недосконалістю системи інформування населення стосовно запобігання можливого інфікування.

ВИСНОВКИ

Наркоманія і злочинність тісно пов'язані між собою, збільшення кількості наркозалежних пропорційно позначається на збільшенні злочинності, вчиненні проступків кримінального характеру у стані наркотичного сп'яніння. Це викликано не лише руйнацією фізичного та морального здоров'я, але й деградацією особистості, зростанням попиту на дорого вартісні наркотичні засоби, психотропні речовини та прекурсори. Потрібно звернути увагу, на те, що особливу небезпеку наркоманії серед неповнолітніх свідчить той факт, що в результаті вживання наркотичних, психотропних речовин та прекурсорів деградація особистості відбувається у 15 – 20 разів швидше, ніж від зловживання алкоголем. Зростання попиту породжує збільшення кількості пропозицій. Крім того, чисельні самогубства, побутовий і виробничий травматизм, це все є наслідком вживання наркотиків, яке також призводить до смерті від передозування цих засобів.

Список використаних джерел

1. Боротьба з наркотиками в Україні в 2017 році. UA INFO. URL: <http://uainfo.org/blognews/1517898080-borba-s-narkotikami-v-ukraine-v-2017-m-godu-infografika.html>.
2. Гуманізація державної політики щодо людей, які вживають наркотики. Дослідження проведене Громадською організацією «Євразійський інститут наркополітики» у 2016-2017 рр. на замовлення та за фінансової підтримки Міжнародного фонду «Відродження». URL: <http://www.irf.ua/content/files/drugpolicy.pdf>.
3. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: у 3 кн. Київ: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. С. 427-428.
4. Единая конвенция о наркотических средствах Нью-Йорк, 30 марта 1961 г. с изменениями от 25 марта 1972 г. URL: <http://www.ecad.ru/oon/oon61-00.html>.
5. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Page/1>
6. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними: Закон України від 15.02.1995 р. № 62/95-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
7. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та

результати їх досудового розслідування за 2017 рік // Статистична інформація про стан злочинності та результати прокурорсько-слідчої діяльності. Генеральна прокуратура України. URL: https://www.gp.gov.ua/ua/sst2011.html?dir_id=113281&libid=100820&c=edit&c=fo#

8. Профілактика злочинів: підручник / О.М. Джуґа, В.В. Василевич, О.Ф. Гіда та ін.; за заг. ред. д.ю.н., проф. О.М. Джуґи. Київ: Атіка, 2011. 720 с.

9. Національний звіт за 2016 рік щодо наркотичної ситуації в Україні (за даними 2015 року). Поглиблений огляд наркоситуації в Україні для Європейського моніторингового центру з наркотиків та наркотичної залежності. Київ, 2016. URL: <http://www.slideshare.net/zorrgelviv/2016-69207345>.

10. Національний звіт за 2017 рік щодо наркотичної ситуації в Україні (за даними 2016 року). URL: <http://www.ummcda.org.ua>.

11. Поняття та кримінологічна характеристика наркоманії в Україні. Молодий вчений. 2014. № 10(13)(2). С. 65-68.

12. Official Records of the Economic and Social Council Fourteenth Session. Supplement № 1 (E/2331). 12 p.

References

1. The Fight against Drugs in Ukraine in 2017. UA INFO. URL: <http://uainfo.org/blognews/1517898080-borba-s-narkotikami-v-ukraine-v-2017-m-godu-infografika.html> (in Ukrainian).
2. Humanization of the State Policy on Drug Users. The Study was Conducted by the Public Organization "Eurasian Institute of Drug Policy" in 2016-2017 on Request and with the Financial Support of the International Renaissance Foundation. URL: <http://www.irf.ua/content/files/drugpolicy.pdf> (in Ukrainian).
3. Zakaliuk A.P. Contemporary Ukrainian Criminology Course: Theory and Practice: in 3 vol. Kyiv: Publishing House "In Yure", 2007. pp. 427-428 (in Ukrainian).
4. Single Convention on Narcotic Drugs, New York, March 30, 1961, as amended on March 25, 1972. URL: <http://www.ecad.ru/oon/oon61-00.html>.
5. Unified State Register of Judgments. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Page/1> (in Ukrainian).
6. On Measures for Counteracting Illegal Circulation of Narcotic Drugs, Psychotropic Substances and Precursors: Law of Ukraine of February 15, 1995 No. 62/95-BP. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
7. On the Registered Criminal Offenses and the Results of their Pre-Trial Investigation for 2017 // Statistical Information on the State of Crime and the Results of Prosecutorial Investigative Activity. Prosecutor General's Office of Ukraine. URL: https://www.gp.gov.ua/en/sst2011.html?dir_id=113281&libid=100820&c=edit&c=fo# (in Ukrainian).
8. Crime Prevention: Textbook / O.M. Dzhuzha, V.V. Vasylyevych, O.F. Hida et al.; ed. by Doctor of Law, Prof. O.M. Dzhuzha, Attika, Kyiv, 2011, 720 p. (in Ukrainian).
9. National Report for 2016 on the Narcotic Drugs Situation in Ukraine (according to 2015 data). An In-Depth Review of the Narcotic Drugs Situation in Ukraine for the European Monitoring Center for Drugs and Drug Addiction. Kyiv, 2016. URL: <http://www.slideshare.net/zorrgelviv/2016-69207345>. (in Ukrainian).
10. National Report on Narcotic Drugs Situation in Ukraine in 2017 (according to 2016 data). URL: <http://www.ummcda.org.ua> (in Ukrainian).
11. Tkachenko I.M. Concept and Criminological Characteristics of Drug Addiction in Ukraine, Young Scientist. 2014. № 10 (13), pp. 65-67 (in Ukrainian).
12. Official Records of the Economic and Social Council Fourteenth Session. Supplement № 1 (E/2331). 12 p.